

Københavns Universitet

Vurdering af markedsudsigter for arter opdrættet i dansk akvakultur – tillæg

Nielsen, Rasmus

Publication date:
2015

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Nielsen, R., (2015). Vurdering af markedsudsigter for arter opdrættet i dansk akvakultur – tillæg, 4 s., dec. 03, 2015. IFRO Udredning, Nr. 2015/41

IFRO Udredning

Vurdering af markedsudsigter for arter
opdrættet i dansk akvakultur – tillæg

Rasmus Nielsen

IFRO Udredning 2015 / 41

Vurdering af markedsudsigter for arter opdrættet i dansk akvakultur – tillæg

Forfatter: Rasmus Nielsen

Udarbejdet for NaturErhvervstyrelsen i henhold til aftalen mellem Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri om forskningsbaseret myndighedsberedskab. Notatet er et tillæg til [IFRO Udredning 2015/03](#).

Udgivet december 2015

Se flere myndighedsaftalte udredninger på www.ifro.ku.dk/publikationer/ifro_serier/udredninger/

Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi
Københavns Universitet
Rolighedsvej 25
1958 Frederiksberg
www.ifro.ku.dk

NOTAT

Vurdering af markedsudsigter for arter opdrættet i dansk akvakultur – tillæg

Formålet med analysen af markedsudsigterne for akvakulturproduktion i Danmark er at give Naturerhvervstyrelsen et operationelt redskab, der kan anvendes i forbindelse med behandling af ansøgninger om tilskud til investeringer i akvakultur for arter med gode markedsudsigter på kort og mellemlang sigt svarende til perioden 2014-2020.

Indledning

Denne analyse tager udgangspunkt i en konkret forespørgsel på markedsudviklingen for limfjordsøsters og japansk amberjack (King Fish eller Yellow Fin Tuna) i forbindelse med behandling af ansøgninger om tilskud til investeringer i akvakultur.

Hovedelementerne i analysen vil være:

- En kort beskrivelse af produktion og prisudvikling i markedet samt trends lokalt og globalt
- Overordnet vurdering af markedsudsigterne for de udvalgte arter.

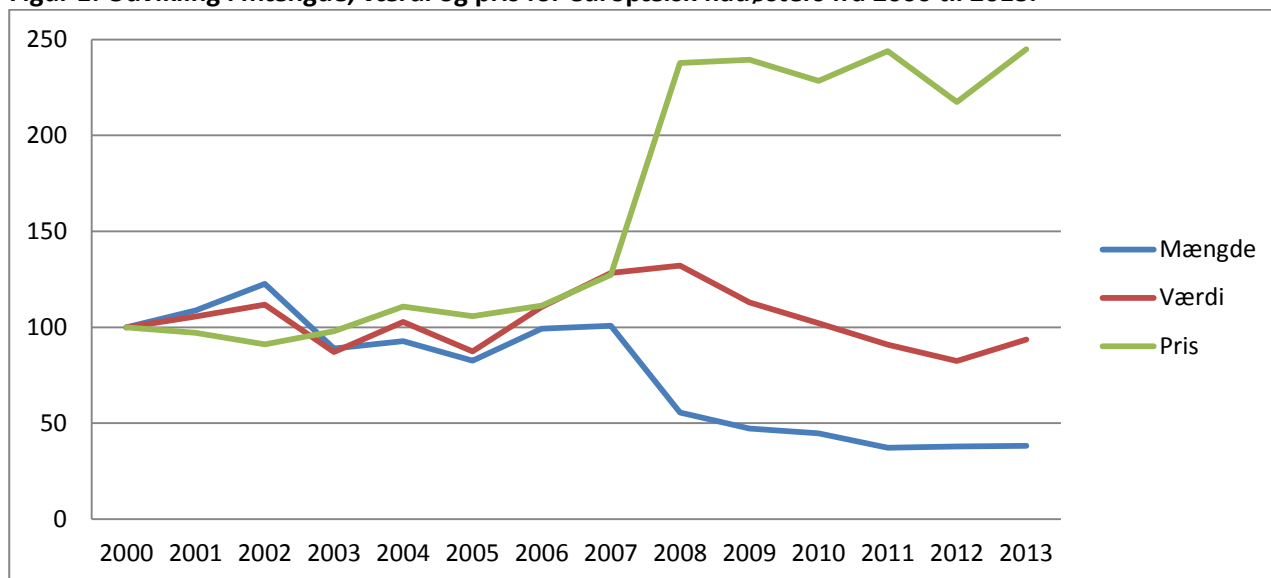
Analysen er baseret på kvantitative data fra FN's fødevarer- og landbrugsorganisations (FAO) statistik for den globale akvakulturproduktion.

Europæisk fladøsters (*Ostrea edulis*)

Fiskeri af fladøsters er globalt set meget beskedent og begrænser sig som navnet antyder til Europa. Produktionen har gennem de sidste 15 år været faldende fra lidt over 6.000 tons til lidt over 3.000 tons, blandt andet på grund af sygdom i den europæiske fladøstersbestand og øget konkurrence fra den invasive art stillehavsøsters, som har bredt sig langs det meste af den europæiske Atlanterhavskyst. Limfjordsområdet har dog indtil for nyligt gået fri af både sygdomme og den invasive art. Mængdemæssigt er markedet nu næsten helt overtaget af stillehavsøsters, som primært produceres i Frankrig. De europæiske fladøsters er dog stadig et meget efterspurgt produkt og holder en relativt høj markedspris i forhold til stillehavsøsters.

Figur 1 viser udviklingen i produktionsmængden, værdien og prisen for europæisk fladøsters fra 2000 til 2013. Det fremgår af figuren, at mængden i den viste periode er faldet med mere end 50 procent fra 2007 til 2013, hvilket har medført en prisstigning på mere end 100 procent, hvilket igen har betydet, at den samlede værdi af fiskeriet er stort set uændret fra 2000 til 2013.

Figur 1: Udvikling i mængde, værdi og pris for europæisk fladøsters fra 2000 til 2013.

Kilde: FAO - Fisheries and Aquaculture Information and Statistics Service - 24/08/2015

Europæiske fladøsters udgør i dag et specielt marked med et meget begrænset udbud og må betegnes som et luksusprodukt. Prisen på fladøsters var omkring 50 kr. per kilo i 2013, hvor stillehavsøsters kun opnåede en pris på 15 kr. per kilo, og der er således væsentlig prisforskel mellem europæiske fladøsters og de mere kendte fransk producerede stillehavsøsters. På grund af den forholdsvis begrænsede produktion af fladøsters i Europa vil et øget udbud formodentlig have en betydelig indvirkning på prisen i negativ retning. Samtidig er det dog også klart, at der startes på et noget højere prisniveau end for stillehavsøsters, og at det samlede østersmarked formentlig vil sikre en bund under prisen. På kort sigt forventes der ikke en væsentlig forøgelse af udbuddet, og prisen vil derfor forsat forventes at være høj. På mellemlang sigt vil der formentlig ske en tilpasning af prisen til det øgede udbud, og prisen kan nærme sig tidligere tiders niveau for fladøsters. Størrelsen af et sådant prisfald vil afhænge både af den producerede mængde af fladøsters, men også af produktionen af eventuelle substitutter som stillehavsøsters.

Det skal bemærkes, at der er væsentlige forskelle på fiskede (skrabbede) østers og østers dyrket i akvakultur, hvilket skyldes, at man i akvakultur har en langt bedre kontrol med kvalitet og kvantitet. Dette betyder også, at man i forhold til det opgjorte gennemsnit fra FAO's statistikker højst sandsynligt vil kunne opnå en lidt højere pris, da kvaliteten vil være bedre. Yderligere er fiskeriet begrænset af kvoter, og de naturlige fangstmængder kan variere meget. Dette gør sig ikke gældende for akvakulturproduktionen, hvilket betyder, at man vil kunne yde en større leveringssikkerhed, der også vil bidrage positivt til prisen.

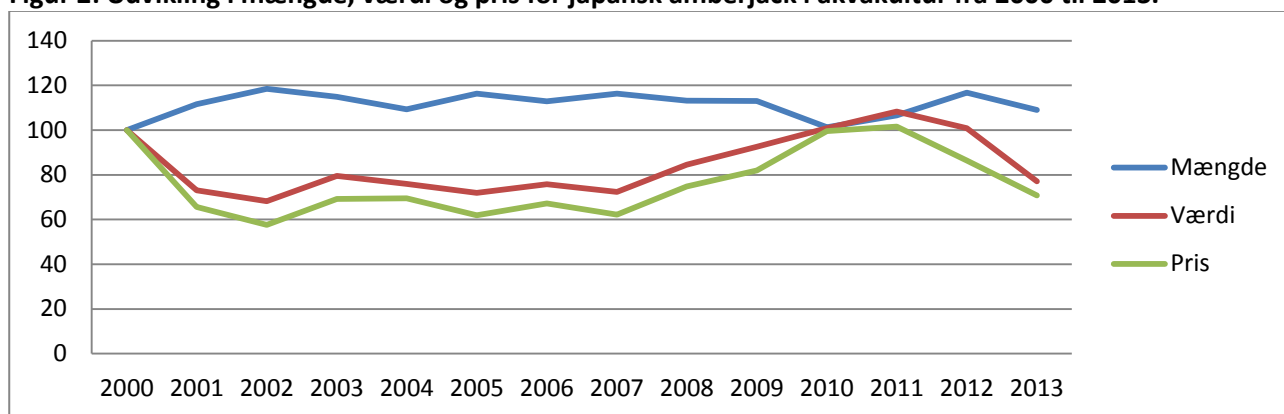
Japansk amberjack (*Seriola quinqueradiata*)

Japansk amberjack, også kaldet Yellow Tail eller King Fish, stammer fra den nordvestlige del af Stillehavet mellem Japan og Hawaii. Der er flere arter af amberjack, men den japanske amberjack er den art, der hovedsagelig opdrættes i akvakultur. Det er en højt værdsat fisk i Japan, og den anvendes blandt andet til fremstilling af sushi og sashimi. En del af fiskene fanges vildt, men en stadig stigende andel produceres i akvakultur. I 2013 var produktionen i akvakultur på omkring 150.000 ton i Japan, som dækker næsten hele den globale produktion. Ynglen til akvakulturanlæggene fiskes hovedsagelig vildt langs den japanske kyst, og der er derfor ikke tale om en fuldt integreret art i akvakultursammenhæng. Dette kan dog lade sig gøre, men er forbundet med øgede omkostninger. I Japan har fisken forskellige navne, alt efter hvilken størrelse fisken har, når den sælges, hvor de mindre kaldes hamachi og de større buri. Den opdrættede fisk har en

anden kvalitet end den vildt fangede fisk, da den opdrættede fisk ikke får samme motion og derved har et højere indhold af fedt.

Figur 2 viser udviklingen i den producerede mængde i akvakultur, værdien og prisen for japansk amberjack fra 2000 til 2013. Som det fremgår af figuren, har den producerede mængde ligget på et relativt stabilt niveau siden år 2000, hvor den producerede mængde har ligget mellem 140.000 til 160.000 ton. Prisen og dermed værdien var faldende fra år 2000 og frem til 2007, hvorefter prisen steg frem til 2011, hvor den igen er faldet. Den højeste pris ligger i perioden på omkring 55 kr. per kilo, hvor den laveste pris ligger omkring 30 kr. per kilo.

Figur 2: Udvikling i mængde, værdi og pris for japansk amberjack i akvakultur fra 2000 til 2013.

Kilde: FAO - Fisheries and Aquaculture Information and Statistics Service - 26/08/2015

Det vurderes, at den japanske amberjack er en del af det globale marked for tun. Globalt set er tunmarkedet et af de største markeder for fisk sammen med markedet for hvidfisk, rejer og laks. De vigtigste arter på dette marked er Skip Jack-tun (*Katsuwonus pelamis*), Albacore eller langfinnet tun (*Thunnus alalunga*), gulfinnet tun (*Thunnus albacares*), sydlig blåfinnet tun (*Thunnus maccoyii*), storøjet tun (*Thunnus obesus*), blåfinnet stillehavstun (*Thunnus orientalis*), og blåfinnet atlantehavstun (*Thunnus thynnus*), men altså også arter af familien *Seriola*, som for eksempel den japanske amberjack.

Den mest eftertragtede del af dette marked er det japanske marked, som er det marked, hvor der omsættes mest frisk tun og andre tunsustitutter, der anvendes til fremstilling af sushi og sashimi. På markedet for sashimi indgår hovedsagelig den blåfinnede og den storøjede tun, men også i stigende grad andre tunarter af høj kvalitet, som gulfinnet og langfinnet tun fanget med krog. I den anden ende af skalaen er konservesmarkedet, hvor arterne Skip Jack, gulfinnet og langfinnet tun oftest bliver anvendt.

Da den japanske amberjack indgår som en del af tunmarkedet, vil prisudviklingen for denne art være afhængig af de samlede fangster af tun og tunsustitutter og kan ikke alene bestemmes ud fra produktionen af denne art. En mindre forøgelse af mængden på dette marked vurderes ikke at have nogen betydning for prisen, og selv større mængdemæssig bidrag fra akvakultursektoren vil formentlig heller ikke have nogen nævneværdig indvirkning på prisen. En væsentlig parameter for den pris, producenten modtager, er, hvilken kvalitet og hvilket markedssegment produktet er rettet imod. Der kan således være forskelle i den pris, producenten modtager i både positiv og negativ retning ud fra det anførte gennemsnit, alt efter hvilket marked produktet afsættes på. Der kan også være markeds-mæssige fordele ved at opdrætte arten fuldt ud i akvakultur, da man således kan markedsføre produktet som bæredygtigt uden at belaste de eksisterende bestande. Yderligere kan der være et sundhedsmæssigt aspekt i form af et lavere indhold af tungmetaller, som ophobes i de vilde fisk, som er i den øverste del af fødekæden. Til gengæld er omkostningerne ved at opdrætte fisken fuldt ud i akvakultur også højere.

Konklusion

Limfjordsøsters

På kort sigt forventes det, at mængden kun øges moderat, og at priserne derfor kan fastholdes på et relativt højt niveau. På lidt længere sigt vil et øget udbud betyde, at prisen formentlig vil falde, men vil forblive på et højere niveau end prisen for stillehavsøsters. Stillehavsøsters betragtes som en substitut for den europæiske fladøsters, men den aktuelle pris ligger væsentligt lavere end prisen på europæiske fladøsters. Markedet for stillehavsøsters kan være med til at holde hånden under markedet for europæiske fladøsters, der prismæssigt vil ligge en del højere på grund af den udbudte kvalitet og mængde. Disse antagelser bygger på, at der er etableret afsætningsmuligheder for den danske produktion. En yderligere forudsætning for produktionen er, at man stadig har en sygdomsfri zone i Limfjorden, eller at der etableres sygdomsfri kulturer i lukkede systemer.

Japansk amberjack

På kort sigt forventes det, at en mindre forøgelse af mængden ikke vil påvirke priserne på amberjack, da den indgår som en substitut på det globale marked for tun. Dette kan dog være afhængigt af hvilken del af markedet, som fisken bliver markedsført på, da høj kvalitetsmarkedet kan være mere følsomt for selv små ændringer i produktionen. På længere sigt vil forøgede mængder formentlig heller ikke betyde, at prisen vil falde. Det, som afgør prisniveauet på dette marked, er mængder af vilde tun, der fanges i fiskeriet, og som for de fleste bestandes vedkommende i dag er fuldt udnyttede eller overudnyttede. Det betyder, at der på længere sigt formentlig ikke vil blive tilført større mængder fra fiskeriet til dette marked, hvilket vil betyde, at det nuværende prisniveau kan fastholdes eller endog øges. Der hersker dog nogen usikkerhed omkring hvilke mængder af amberjack, der vil kunne produceres i fremtiden, så længe produktionen primært er baseret på fangsten af vild yngel.